

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2024 m. gegužės 30 d.
(OR. en)

10459/24

ENER 259
COMPET 603
CLIMA 219
PROCIV 47
ENV 567

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
data: 2024 m. gegužės 30 d.
kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 10244/24

Dalykas: Tvarių elektros tinklų infrastruktūros plėtojimas
– Tarybos išvados (2024 m. gegužės 30 d.)

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados „Tvarių elektros tinklų infrastruktūros plėtojimas“, kurias 2024 m. gegužės 30 d. posėdyje patvirtino Transporto, telekomunikacijų ir energetikos taryba.

**Tarybos išvados dėl
tvarių elektros tinklų infrastruktūros plėtojimo**

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

PRIMINDAMA:

- Europos žaliąjį kursą ir jame, atsižvelgiant į Paryžiaus susitarimo tikslus, nustatytą ES 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslą, kurį Europos Vadovų Taryba patvirtino 2019 m. gruodžio mėn. išvadose¹ ir kuris yra įtvirtintas Europos klimato teisės akte;
- 2022 m. kovo 10–11 d. Versalio deklaraciją², kurioje pabrėžiamas energetinis saugumas ir kuo greitesnis laipsniškas ES priklausomybės nuo Rusijos iškastinio kuro panaikinimas, visų pirma užbaigiant ir gerinant Europos dujų ir elektros tinklų sujungimą ir visiškai integruojant elektros tinklus visoje ES;
- 2024 m. balandžio mėn. Europos Vadovų Tarybos išvadas³, kuriose pabrėžiama, kad svarbu sukurti tikrą energetikos sąjungą ir kad tam reikia, *inter alia*, didelio masto tinklų, saugyklų ir jungčių diegimo bei didelių investicijų į juos;
- Komisijos komunikatą dėl „REPowerEU“ dėl priklausomybės nuo Rusijos iškastinio kuro mažinimo, energetikos pertvarkos spartinimo ir tolesnio energijos rinkos integravimo⁴;

¹ <https://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2019/12/12/european-council-conclusions-12-december-2019/>

² <https://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2022/03/11/the-versailles-declaration-10-11032022/>

³ <https://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2024/04/18/european-council-conclusions-17-and-18-april-2024/>

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=COM:2022:230:FIN>

- principą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“, kuris yra įtvirtintas Energijos vartojimo efektyvumo direktyvoje;
- galimybę valstybėms narėms pagal peržiūrėtą Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvą supaprastinti leidimų atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektams ir būtiniams infrastruktūros projektams išdavimo procedūras, be kita ko, sukuriant paspartintos atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtros zonas;
- elektros energijos tinklų sujungimo tikslus, nustatytus Reglamente dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo⁵;
- transeuropinius energetikos tinklus (TEN-E), kuriais prisidedama prie tarpvalstybinės infrastruktūros diegimo, atrenkant bendro intereso projektus (BIP) ir abipusio intereso projektus (AIP), pasiūlant būdų, kaip supaprastinti ir paspartinti leidimų išdavimo procedūras, ir tinkamą požiūrį į reguliavimą, ir suteikiant galimybę gauti ES finansavimą pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę;
- poreikį atsižvelgti į specifinę mažiau sujungtų arba visai nesujungtų, periferinių, atokiausių arba izoliuotų regionų ir valstybių narių padėtį, taip pat į padėtį regionų ir valstybių narių, esančių prie ES išorės sienų, besiribojančių su valstybėmis, kurios kelia tiesioginę grėsmę valstybėms narėms arba Europos saugumui, ypač vykstant Rusijos agresijos karui prieš Ukrainą;
- 2023 m. lapkričio mėn. Komisijos komunikatą dėl ES tinklų veiksmų plano, kuriame nustatyti iššūkiai ir siūlomi pritaikyti veiksmai ir rekomendacijos, kuriuos galima įgyvendinti per ateinančius 18 mėnesių, kad būtų pasiekti Sąjungos 2030 m. tikslai⁶;

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj>

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=COM:2023:757:FIN>

- 2024 m. kovo 11 d. Europos aplinkos agentūros Europos klimato rizikos vertinimo ataskaitą ir 2024 m. kovo 12 d. Komisijos komunikatą „Su klimatu susijusios rizikos valdymas. Saugoti žmones ir gerovę“, kuriame pabrėžiama, kad reikia stiprinti valstybių narių energetikos sektoriaus pasirengimą su klimatu susijusiai rizikai, atsižvelgiant į tai, kad klimato kaita ir toliau darys didelį spaudimą Europos energetikos infrastruktūrai;
- Direktyvą dėl ypatingos svarbos subjektų atsparumo⁷ ir Direktyvą dėl priemonių aukštam bendram kibernetinio saugumo lygiui visoje Sąjungoje užtikrinti (TIS 2)⁸;
- 2024 m. kovo mėn. Europos Vadovų Tarybos išvadas⁹, kuriose Tarybos paprašyta daryti pažangą, o Komisijos kartu su vyriausiuoju įgaliotiniu – pasiūlyti veiksmus, kuriais ES lygmeniu būtų stiprinama parengtis ir reagavimas į krizes laikantis visus pavojus apimančio ir visos visuomenės įtraukimo požiūrio, atsižvelgiant į valstybių narių atsakomybę ir kompetenciją, siekiant parengti būsimą parengties strategiją;

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj>

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj>

⁹ <https://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2024/03/22/european-council-conclusions-21-and-22-march-2024/>

- 2023 m. spalio mėn. bendrą ACER ir Europos aplinkos agentūros ataskaitą „Lankstumo sprendimai siekiant remti nuo iškastinio kuro nepriklausomą ir saugią ES elektros energijos sistemą“¹⁰;
- 2024 m. dešimties metų tinklo plėtros planą (TYNDP) ir neseniai paskelbtus jūrinio tinklo plėtros planus (ONDP);
- Komisijos komunikatą „Neutralaus poveikio klimatui ekonomikos stimuliavimas: ES energetikos sistemos integravimo strategija“¹¹ ir Vandens ir dujų direktyvą¹² bei reglamentą¹³, kurie apima geriau koordinuotą ir integruotą įvairių energijos nešiklių planavimą, ir direktyvą, susijusią su skatinimu naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją¹⁴;
- 2024 m. balandžio mėn. Komisijos komunikatą „Dialogų dėl perėjimo prie švarios energijos apžvalga. Stipri Europos pramonė tvariai Europai kurti“¹⁵;
- Energetikos infrastruktūros forumą, kuris vyksta kasmet Kopenhagoje, ir jam skirtą platformą, kurioje bus reguliariai stebima pažanga ir metiniam forumo susitikimui teikiamos ataskaitos dėl ES tinklų veiksmų plano įgyvendinimo;

¹⁰ <https://www.eea.europa.eu/publications/flexibility-solutions-to-support>

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/ALL/?uri=COM:2020:299:FIN>

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:52021PC0803>

¹³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=COM:2021:804:FIN>

¹⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32023L2413>

¹⁵ https://commission.europa.eu/publications/clean-transition-dialogues-stocktaking-strong-european-industry-sustainable-europe_en

- 2024 m. atnaujintus nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus, kuriuos turi parengti valstybės narės ir kuriuose daugiausia dėmesio skiriama poreikiui nustatyti aiškius tikslus, priemones ir investicijas, siekiant sustiprinti elektros tinklus tiek skirstymo, tiek perdavimo lygmenimis, taip pat jungtis;
- 2024 m. vasario mėn. Komisijos komunikatą dėl Europos 2040 m. klimato srities tikslo ir siekio iki 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą¹⁶ ir prie jo pridėtą poveikio vertinimą, kuriame, *inter alia*, nurodomos investicijos į tinklus, kurių reikia dėl didėjančios mūsų ekonomikos elektrifikacijos;
- 2024 m. balandžio mėn. Enrico Letta pranešimą „Much More Than A Market“ („Daug daugiau nei rinka“), kuriame raginama, be kita ko, labiau integruoti rinką ir imtis bendrų veiksmų, taip pat sukurti tvirtą infrastruktūros tinklą, kuris apimtų visą žemyną, pasitelkus integruotą planavimą ir ES finansavimą;
- toliau pateikiamos Tarybos išvados neužkerta kelio būsimoms diskusijoms dėl DFP,

¹⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=COM:2024:63:FIN>

- I. Siekiant koordinuoto, sujungto ir integruoto Europos elektros tinklo
1. PRIPAŽĮSTA itin svarbų sujungto, integruoto ir sinchronizuoto¹⁷ Europos elektros tinklo vaidmenį užtikrinant saugią sistemą, sklandų vidaus rinkos veikimą, ES konkurencingumą ir socioekonominių vystymąsi ir siekiant ES energetikos ir klimato srities tikslų; šiuo atžvilgiu PABRĖŽIA, kad reikia išlaikyti aiškius kainų signalus valstybėse narėse ir tarp jų, ir užtikrinti veiksmingą išteklių dispečerinį skirstymą;
 2. PABRĖŽIA, kad visiškai integruotą, sujungtą ir sinchronizuotą Europos elektros energijos sistemą galima sukurti tik tuo atveju, jei ES elektros tinklo infrastruktūra bus įdiegta ir kuo veiksmingiau ir efektyviau naudojama energijos mainams, be kita ko, taikant lankstumo ir kitus su belaidžius sprendimus, kad būtų kuo labiau sumažintos bendros namų ūkiams ir bendrovėms tenkančios sistemos sąnaudos;
 3. PABRĖŽIA, kad vis dar reikia imtis ryžtingų veiksmų siekiant sukurti visiškai integruotą, sujungtą ir sinchronizuotą Europos elektros energijos sistemą, siekiant toliau didinti tiekimo saugumą, elektros energijos sistemos atsparumą, konkurencingumą ir toliau mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro; AKCENTUOJA, kad reikia atsižvelgti į tarpusavyje nesujungtų valstybių narių arba nepakankamai sujungtų, periferinių, atokiausių ar izoliuotų regionų ypatumus; RAGINA Komisiją nedelsiant įgyvendinti atitinkamus ES tinklo veiksmų plano veiksmus glaudžiai bendradarbiaujant su visais susijusiais subjektais;

¹⁷ Nuorodos į sujungtą, integruotą ir sinchronizuotą Europos elektros energijos sistemą yra nuorodos į žemyninę sinchroninę zoną (anksčiau – UTCE) ir galutinį susitarimą dėl sinchronizavimo su Baltijos sistema iki 2025 m. vasario mėn. Ja papildomas ir neatmetamas poreikis geriau sujungti ir integruoti atskiras sinchronines sistemas ES, t. y. Kipro, Airijos, Šiaurės šalių sistemas ir kitas Europos Sąjungos salas.

4. PABRĖŽIA, kad reikia holistinio, ilgalaikio, koordinuoto, patobulinto ir integruoto elektros tinklo infrastruktūros planavimo Europos lygmeniu, apimančio tiek 10 metų, tiek 20 metų laikotarpius, atsižvelgiant į nacionalinius ir Europos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslus, ir svarsto projektus tiek jūroje, tiek sausumoje, įskaitant hibridinius projektus, kurių pažangą reikia stebėti siekiant užtikrinti greitą ES klimato srities ir energetikos tikslų įgyvendinimą;
5. PABRĖŽIA principu „iš apačios į viršų“ grindžiamo nacionalinių planų koordinavimo regioniniu lygmeniu ir europinio požiūrio derinimo vertingumą;
6. AKCENTUOJA poreikį apsvarstyti išankstinių investicijų į tinklą galimybę, kad būtų galima išvengti prašymų prisijungti prie tinklo, susijusių su gamybos ir lankstumo priemonėmis, taip pat su paklausa, kaupimosi, kartu išlaikant jų pusiausvyrą galimo išteklių neišnaudojimo rizikos atžvilgiu;
7. PABRĖŽIA, kad svarbu užtikrinti holistinį ir integruotą visų energijos nešiklių planavimą atsižvelgiant į būsimus energijos poreikius, taikant principą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“, užtikrinant koordinavimą tarp perdavimo ir skirstymo lygių ir atsižvelgiant į tai, jog svarbu, kad gerokai prieš 2050 m. energetikos sektoriuje iškastinis kuras daugiausia nebūtų naudojamas, taip pat svarbu siekti, kad šio amžiaus ketvirtajame dešimtmetyje pasaulinė elektros energijos sistema būtų visiškai arba daugiausia nepriklausoma nuo iškastinio kuro, taip pat svarbu išplėsti elektros energijos infrastruktūrą;
8. PABRĖŽIA glaudesnio valstybių narių bendradarbiavimo ir integruoto požiūrio tarp visų vertės grandinės dalyvių svarbą siekiant optimizuoti teritorijų planavimą ir naudojimą tiek sausumoje, tiek jūroje; taip pat koordinuoto jūrinių teritorijų planavimo svarbą; RAGINA pasinaudoti įvairiomis susijusiomis iniciatyvomis, pvz., Didžiosios Šiaurės jūros baseino iniciatyva (GNSBI), Helsinkio komisija (HELCOM) ir Oslo ir Paryžiaus (OSPAR) komisija; PABRĖŽIA regioninio bendradarbiavimo aktualumą, kiek tai susiję su tinklo infrastruktūros planavimu, taip pat galutiniuose atnaujintuose nacionaliniuose energetikos ir klimato srities veiksmų planuose;

9. AKCENTUOJA, kad įsipareigojimas dėl tinklų ir jų finansavimas, be kita ko, ES lygmeniu, taip pat privatusis finansavimas, turėtų būti pakankami ir grindžiami ilgalaikiu planavimu, atsižvelgiant į tikslą iki 2050 m. pasiekti nulinį grynąjį išmetamųjų teršalų kiekį;
10. PAKARTOJA, kad reikia greitai ir griežtai įgyvendinti ES taisykles ir užtikrinti jų vykdymą, kad būtų sustiprintas pasitikėjimas visiškai integruota, sujungta ir sinchronizuota Europos elektros energijos sistema siekiant sukurti tikrą energetikos sąjungą – tai yra pagrindinė investicijų į tinklus teikiama nauda;
11. RAGINA Komisiją ir valstybes nares remtis iniciatyvomis, kuriomis siekiama stiprinti ir plėsti skirstomuosius tinklus, siekiant integruoti decentralizuotą atsinaujinančiųjų išteklių energiją, lanksčius išteklius ir patenkinti naują su elektrifikacija susijusią paklausą, taip pat labiau koordinuotai užtikrinti elektros energijos tiekimo vartotojams saugumą¹⁸ ir remti geriausios praktikos, susijusios su skirstomųjų sistemų planavimu, sklaidą, kurią, pvz., vykdo ES SSO subjektas;
12. ATKREIPIA DĖMESĮ į vis didesnį tinklo perkrovos iššūkį tiek skirstymo, tiek perdavimo lygmenimis; dėl šio iššūkio ir dėl tinklų plėtros gali prireikti nustatyti požiūrį, kuriuo būtų užtikrintas pakankamas adekvatumas ir lankstumo sprendimai;

¹⁸ Tinklų veiksmų plano (GAP) veiksmas: ES SSO subjektas padės atlikti SSO tinklų planavimą – fiksuos esamus skirstomųjų tinklų plėtros planus ir ypatybes (2024 m. vidurys).

13. RAGINA Komisiją, atsižvelgiant į tai:

- a) stiprinti sistemą, kuria nustatyta reglamentavimo aplinka, atitinkanti sutartų priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo užmojų reikalavimus, kartu sudarant palankesnes sąlygas išankstinėms investicijoms;
- b) parengti įgyvendinimo darbotvarkę, kuri padėtų valstybėms narėms, glaudžiai bendradarbiaujant su perdavimo ir skirstymo sistemų operatoriais, šalinti pagrindines veiksmingo elektros energijos infrastruktūros naudojimo ir diegimo kliūtis ir spręsti tinklo perkrovos perdavimo ir skirstymo lygmenimis problemą, *inter alia*, plėtojant tinklą, supaprastinant administracinį planavimą ir leidimų išdavimo procedūras;
- c) toliau stiprinti regioninį požiūrį į elektros energijos infrastruktūros planavimą ir derinti jį su visos ES masto požiūriu, kai tinkama, ir su šalimis partnerėmis, numatant ilgalaikę perspektyvą ir koordinavimą pasitelkus prioritetinius koridorius, keturias aukšto lygio grupes¹⁹ ir, kai aktualu, kitus regioninio bendradarbiavimo formatus;
- d) apsvarstyti galimybę regioniniu lygmeniu taip pat keistis geriausia praktika tarp valstybių narių, reguliavimo institucijų ir projektų rengėjų, siekiant skatinti regioninį bendradarbiavimą²⁰ ir tinklo integraciją;
- e) pasiūlyti sustiprintą sistemą siekiant padidinti viso perdavimo tinklo planavimo ir plėtros proceso skaidrumą, atsekamumą ir pagerinti to proceso tinkamą nepriklausomą priežiūrą, stiprinant dabartinę valdymo struktūrą, numatant Europos tinklo poreikių vertinimą ir planavimą, kurie atitiktų ES klimato srities ir energetikos tikslus ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslus;

¹⁹ BEMIP, CESEC, NSEC, Pietvakarių Europa

²⁰ Pavyzdžiui, Penkiašalis energetikos forumas

- f) užtikrinti, kad įgyvendinant pirmiau minėtą nepriklausomą priežiūrą būtų sukurta tinklo poreikių ir susijusių investicijų poreikių, siekiant poveikio klimatui neutralumo ES lygmeniu iki 2050 m., prognozavimo priemonė, kad būtų palengvinta tinklo plėtra;
 - g) skatinti lankstų energijos naudojimą, stiprinti reguliavimą apkrova ir energijos kaupimą ir pradėti svarstyti tinklo tarifų sistemą;
14. RAGINA Komisiją ir valstybes nares gerinti dešimties metų tinklo plėtros plano (TYNDP), jūrinio tinklo plėtros plano (ONDP) ir nacionalinių bei regioninių tinklų plėtros planų tarpusavio nuoseklumą, taip pat nuoseklumą ir papildomumą su nacionaliniais energetikos ir klimato srities veiksmų planais;
15. RAGINA Komisiją įvertinti ir nustatyti spragas ir prireikus parengti priemones, kad būtų pagerinta valdymo sistema ES lygmeniu, kiek tai susiję su tarpvalstybinės infrastruktūros planavimu, atranka ir įgyvendinimu, ypač vykdant TYNDP procesą ir atsižvelgiant į ACER nuomones;
16. RAGINA ENTSO-E pasinaudoti įgyta patirtimi ir suinteresuotųjų subjektų atsiliepimais jų ataskaitose dėl TYNDP bei jo būsimų iteracijų ir RAGINA Europos Komisiją apsvarstyti galimybę pasiūlyti ilgesnio laikotarpio horizontą būsimiems tinklo plėtros planams;

17. RAGINA valstybes nares:

- a) užtikrinti gamtai įtraukų projektavimą, kad tinklo plėtros spartinimas ir gamyba, kaupimas, lankstumas ir paklausos plėtra būtų suderinti su aplinkos ir biologinės įvairovės apsauga;
- b) užtikrinti į žmones orientuotą požiūrį į energetikos pertvarką, glaudžiai įtraukiant piliečius, piliečių energetikos bendrijas ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos bendrijas kuriant energetikos infrastruktūrą ir persvarstant prijungimo prie tinklo ir prieigos prie tinklo pajėgumų procedūras, kad būtų užtikrintos vienodos sąlygos su kitais rinkos dalyviais;
- c) skatinti ir remti PSO ir SSO, stiprinant jų tarpusavio bendradarbiavimą ir jiems rengiant naujus tinklo projektus, įskaitant išmaniuosius tinklus, jei tik jų reikia, ir stiprinant, prižiūrint, skaitmenizuojant ir modernizuojant esamus tinklus, taip pat naudojantis lankstumu, kartu atsižvelgiant į poreikį įveikti iššūkius, susijusius su perėjimu nuo centralizuotos prie paskirstytosios ir protarpinės energijos gamybos;
- d) išlaikyti įsipareigojimą, kiek tai susiję su atvira ir integruota tarpvalstybine prekyba energija ir tarpusavio priklausomybe, taip sudarant sąlygas tranzito srautams tarp valstybių narių bei partnerių ir gerai veikiančiai elektros energijos vidaus rinkai, o tai galima pasiekti, *inter alia*, užtikrinant laisvą energijos judėjimą valstybėse narėse ir tarp jų;

18. RAGINA perdavimo sistemos operatorius ir skirstymo sistemų operatorius spręsti tinklo perkrovos problemą tiek valstybėse narėse perdavimo ir skirstymo lygmenimis, tiek visoje ES;

II. Energetinis saugumas ir energetikos infrastruktūros atsparumas

19. PRIPAŽĮSTA tvirtos, sujungtos, nepriklausomos, patikimos ir saugios Europos energetikos sistemos, kuria prisidedama prie Europos atviros strateginės autonomijos ir konkurencingumo, svarbą;
20. PALANKIAI VERTINA tai, kad sėkmingai užbaigtas ypatingos svarbos infrastruktūros objektų energetikos sektoriuje testavimas nepalankiausiomis sąlygomis, grindžiamas bendrais principais, nustatytais 2022 m. gruodžio mėn. Tarybos rekomendacijoje dėl Sąjungos mastu suderinto požiūrio į ypatingos svarbos infrastruktūros atsparumo didinimą²¹;
21. AKCENTUOJA, kad Europos energetikos sistema turi būti apsaugota nuo naujų grėsmių, su kuriomis ji susiduria nuo 2022 m. Tai atvedė prie naujo supratimo apie Europos energetikos sistemos saugumą bei atsparumą ir apie suderinto energetinio saugumo priemonių rinkinio poreikį;
22. AKCENTUOJA, kad reikia nuosekliai ir veiksmingai įgyvendinti ES teisės aktus, kuriais sprendžiami saugumo klausimai, įskaitant riziką kibernetiniam saugumui;
23. AKCENTUOJA, kad sistemos stabilumas yra labai svarbus siekiant užtikrinti saugų ir apsaugotą sistemos eksploatavimą, ir RAGINA tinklų operatorius, nacionalines reguliavimo institucijas arba valstybes nares imtis būtinų priemonių laikantis vidaus rinkos taisyklių;

²¹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32023H0120\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32023H0120(01))

24. RAGINA Komisiją padėti valstybėms narėms ir, kai aktualu, Energijos bendrijos susitariančiosioms šalims didinti elektros energijos tiekimo saugumą, taip pat atsižvelgiant į fizinį ir kibernetinį energetikos infrastruktūros saugumą, ir atlikti tikslinę ES elektros energijos tiekimo sistemos saugumo architektūros ilgesniuojų laikotarpiu peržiūrą, daugiausia dėmesio skiriant pasirengimui valdyti riziką, kartu atsižvelgiant į Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą, su klimatu susijusią riziką ir įvairius mažai tikėtinus didelio poveikio scenarijus, taip pat naujausius pokyčius ir patirtį, įgytą per energetikos krizę; PRIPAŽIŠTA konkrečią saugumo riziką valstybėse narėse, esančiose prie ES išorės sienų, kurios ribojasi su šalimis, keliančiomis tiesioginę grėsmę Europos saugumui;
25. RAGINA valstybės nares stiprinti valdžios institucijų ir infrastruktūros subjektų bendradarbiavimą nacionaliniu, regioniniu, Europos ir tarptautiniu lygmenimis, siekiant apsaugoti ir stiprinti infrastruktūros atsparumą, *inter alia*, hibridinėms grėsmėms, įskaitant jūrinį ir povandeninį lygius;
26. RAGINA Komisiją padėti valstybėms narėms taikyti saugumo aspektų integravimo projektavimo metu principą plėtojant energetikos infrastruktūrą, be kita ko, kiek tai susiję su išmaniosiomis apskaitos sistemomis ir duomenų perdavimo infrastruktūra;
27. RAGINA Komisiją, valstybes nares ir atitinkamus partnerius toliau gerinti keitimąsi aktualia informacija apie grėsmes ir trikdomąjį poveikį ypatingos svarbos energetikos infrastruktūrai bei vertės grandinėms, be kita ko, kiek tai susiję su nuosavybe;
28. PRAŠO Komisijos ir Europos aplinkos agentūros reguliariai atlikti Europos klimato rizikos vertinimus;

III. Investicijų į elektros tinklų infrastruktūrą atotrūkio mažinimas

29. PRIPAŽIŠTA precedento neturinčius investicijų į elektros energijos tinklus tiek perdavimo, tiek skirstymo lygmenimis poreikius, siekiant užtikrinti itin sujungtą, integruotą ir sinchronizuotą Europos elektros energijos sistemą, kad būtų pasiekti ES priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo, konkurencingumo ir tiekimo saugumo tikslai;
30. ATKREIPIA DĖMESĮ į Enrico Letta ataskaitos dėl vidaus rinkos išvadas ir PABRĖŽIA sujungtos energijos rinkos vaidmenį skatinant veiksmingą energetikos bei klimato politiką ir PRAŠO Komisijos apsvarstyti ataskaitoje pateiktas rekomendacijas, susijusias su energetikos infrastruktūra;
31. RAGINA Komisiją parengti tolesnes gaires valstybėms narėms, PSO ir SSO, kaip kuo geriau panaudoti esamas ES lėšas elektros energijos perdavimo ir skirstymo tinklams, taip pat hibridiniams projektams, kartu užtikrinant, kad EITP lėšų skyrimo procesas būtų prieinamesnis ir labiau racionalizuotas;
32. PRAŠO Komisijos pateikti informaciją apie faktinius investicijų į elektros tinklus poreikius, palyginti su jiems skirtomis lėšomis, ir ieškoti būdų, kaip padidinti bendras investicijas į elektros tinklo infrastruktūrą;

33. PABRĖŽIA, kad reikia tvirtos EITP, kad būtų galima tinkamai reaguoti į padidėjusius investicijų į sausumos ir jūrinių tinklų vystymo projektus poreikius ir juos remti;
34. RAGINA Europos investicijų banką toliau stiprinti finansavimo ir rizikos mažinimo iniciatyvas ir priemones, kuriomis būtų remiama papildoma elektros tinklų plėtra ir modernizavimas;
35. PAŽYMI, kad siekiant plėtoti jūrinę energijos gamybą ekonomiškai efektyviu būdu, kuris kuo labiau padidintų bendrą naudą Europos lygmeniu, kai kuriuose jūrų baseinuose tampa vis svarbiau dirbti neapsiribojant radialinėmis jungtimis, bet ir siekiant sukurti hibridinį sudėtingąjį tinklą, prijungtą prie skirtingų valstybių narių; PAŽYMI, kad plėtojant jūrinę infrastruktūrą, neapsiribojant radialinėmis jungtimis, taip pat kyla įvairių naujų iššūkių, susijusių su koordinavimu ir išlaidomis ar rizikos pasidalijimu tarp atitinkamų subjektų; RAGINA Komisiją įvertinti šiuos iššūkius, likusias spragas ir tai, ar, be atitinkamų nuostatų įgyvendinimo, reikėtų pateikti papildomų sąžiningų ir proporcingų pasiūlymų šiuo klausimu;

36. LAUKIA Komisijos gairių dėl bendradarbiavimo grindžiamų investicijų sistemų, skirtų jūrinių ir sausumos tinklų projektams, įskaitant hibridinius projektus, rezultatų;
37. RAGINA Komisiją ir ENTSO-E užtikrinti, kad į tinklų vystymo projektų sąnaudų ir naudos analizės gaires būtų įtraukti ir neekonominiai elementai, pvz., nacionalinis ir regioninis tiekimo saugumas, perdavimo ir sistemos adekvatumas, perskirstymas, lankstumas ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų bei poveikio aplinkai mažinimas;
38. RAGINA Komisiją padėti valstybėms narėms rengti visapusišką europinį požiūrį į jūrines prekybos zonas teikiant valstybėms narėms gaires pagal galiojančią reglamentavimo sistemą, nedarant poveikio valstybių narių kompetencijai ir konsultuojantis su suinteresuotaisiais subjektais;
39. PABRĖŽIA išlaidų veiksmingumo ir teisingos pertvarkos svarbą, kad papildomos investicijos į elektros tinklų infrastruktūrą nedarytų neproporcingo poveikio galutiniams vartotojams ar mokesčių mokėtojams;

IV. Elektros energijos infrastruktūros vystymo mastas ir sparta

40. AKCENTUOJA, kad siekiant didinti elektros energijos infrastruktūros vystymo mastą ir jį spartinti labai svarbu paspartinti su tinklais susijusių leidimų išdavimo procedūras, visada atsižvelgiant į poveikį aplinkai ir piliečiams proceso pradžioje ir viso proceso metu taip, kad būtų užtikrinta įvairių elementų pusiausvyra;
41. YRA SUSIRŪPINUSI dėl užsitęsusio įgyvendinimo laiko, susijusio su dabartiniais infrastruktūros projektais, ir PRIMYGITINAI RAGINA valstybes nares dėti bendras pastangas paspartinti šį procesą;
42. AKCENTUOJA ribotų gamybos pajėgumų ir paslaugų teikėjų problemą, dėl kurios didėja tinklų projektų sąnaudos ir užsitęsia įgyvendinimo laikas, ir AKCENTUOJA, kad reikia plataus užmojo priemonių, kuriomis būtų siekiama sukurti stiprią Europos tinklų vertės grandinę, prisidedant prie ES konkurencingumo ir strateginės autonomijos, kartu išsaugant atvirą ekonomiką;
43. PRAŠO Komisiją išnagrinėti galimybes sudaryti palankesnes sąlygas regioniniu ar ES mastu tinklo komponentų viešųjų pirkimų matomumui, kad vietos pramonei būtų siunčiami tinkami signalai didinti gamybos pajėgumus, ir, bendradarbiaujant su atitinkamais subjektais, teikti rekomendacijas dėl suderintų funkcinių konkursų specifikacijų ir standartų vaidmens spartinant ir palengvinant viešųjų pirkimų procedūras, ir šiomis aplinkybėmis įvertinti galimybę pritaikyti ES viešųjų pirkimų taisykles;

44. AKCENTUOJA standartizacijos vaidmenį spartinant tinklo infrastruktūros vystymą, mažinant išlaidas ir sudarant palankesnes sąlygas investicijoms, taip pat Europos standartizacijos organizacijų, visų pirma įsteigto Aukšto lygio forumo Europos standartizacijos klausimais, darbo svarbą ir RAGINA paspartinti vykdomą darbą, susijusį su elektros energijos infrastruktūros standartais, kartu atsižvelgiant į inovacijų vaidmenį šioje srityje;
45. AKCENTUOJA, kad vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu reikia pažangios standartizacijos siekiant paspartinti gamybos procesus, kuo labiau sumažinti tiekimo grandinės sutrikimus ir padidinti jų veiksmingumą, kartu užtikrinant tinklo komponentų prieinamumą Europoje, ir RAGINA Aukšto lygio forumą Europos standartizacijos klausimais pateikti rekomendacijas ir standartizacijos prioritetus;
46. PABRĖŽIA, kad trumpuoju laikotarpiu reikia bendros praktikos tarp valstybių narių ir jų viduje, kad procedūros, įskaitant leidimų išdavimo ir viešųjų pirkimų procedūras, būtų labiau suderintos ir sąveikesnės visose pramonės šakose;
47. AKCENTUOJA gaminančių vartotojų dalyvavimą ES elektros energijos rinkoje ir RAGINA Komisiją įvertinti išmaniųjų prietaisų sąveikumo poreikius ir galimybę šiuos prietaisus standartizuoti namų ūkių lygmeniu;
48. RAGINA ENTSO-E ir ES SSO subjektą stiprinti bendradarbiavimą su technologijų tiekėjais siekiant iki 2024 m. pabaigos parengti bendras technologijų specifikacijas pagal Europos standartizacijos organizacijų darbo grupės susitarimą, kad būtų geriau matomi reikalingi ir planuojami nauji tinklo projektai, taip pat skleisti geriausios praktikos pavyzdžius ES lygmeniu leidimų išdavimo procedūrų srityje;

49. RAGINA ENTSO-E ir ES SSO subjektą įvertinti funkcinį konkursų modelių pridėtinę vertę ir, remiantis šiuo vertinimu, savo nariams paskelbti neprivalomas gaires;
50. PABRĖŽIA, kad svarbu kurti naudą vietos lygmeniu, kad būtų padidintas visuomenės pritarimas elektros energijos tinklams, pvz., įtraukiant aplinkos apsaugos modelį; RAGINA valstybes nares tuo atžvilgiu tinkamai įgyvendinti nuostatas dėl atsinaujinančiųjų išteklių energijos bendrijų ir piliečių energetikos bendrijų ir prisijungti prie Įtraukimo pakto bei jį įgyvendinti, kad būtų užtikrinta, kad visuomenė būtų anksti ir reguliariai informuojama ir dalyvautų tinklo vystymo projektuose, taip pat būtų įtraukiami vietos subjektai ir teritorijos;
51. RAGINA paspartinti leidimų išdavimo procedūras, racionalizuoti konkursus, viešųjų pirkimų procesus, stiprinti administracinius gebėjimus ir skaitmenizuoti atitinkamus procesus;
52. RAGINA Komisiją įvertinti ir nustatyti priemones, kuriomis būtų paspartintos atitinkamos su elektros energijos tinklų infrastruktūra susijusių leidimų išdavimo procedūros, atkreipiant dėmesį į energetikos, gamtos ir aplinkos apsaugos sistemos darną;
53. PABRĖŽIA, kad svarbu turėti pakankamai kvalifikuotos darbo jėgos;
54. RAGINA viešojo administravimo institucijas teikti duomenis poveikio aplinkai vertinimui, kad būtų paspartintos ir palengvintos leidimų išdavimo procedūros.
